

VSTUPNÍ ČÁST

Název modulu

Chov ovcí a koz

Kód modulu

41-m-4/AM58

Typ vzdělávání

Odborné vzdělávání

Typ modulu

(odborný) teoreticko–praktický

Využitelnost vzdělávacího modulu

Kategorie dosaženého vzdělání

M (EQF úroveň 4)

Skupiny oborů

41 - Zemědělství a lesnictví

Komplexní úloha

Profesní kvalifikace

[Zootechnik pro chov ovcí a koz](#) (kód: 41-109-M)

Platnost standardu od

26. 04. 2016

Obory vzdělání - poznámky

- 41-41-M/01 Agropodnikání
- 41-43-M/02 Chovatelství
- 41-51-H/01 Zemědělec-farmář

Délka modulu (počet hodin)

12

Poznámka k délce modulu

Platnost modulu od

30. 04. 2020

Platnost modulu do

Vstupní předpoklady

[Anatomie a fyziologie hospodářských zvířat](#)

[Obecná zootechnika](#)

JADRO MODULU

Charakteristika modulu

Tento kvalifikační modul navazuje na získané poznatky z anatomie a fyziologie ovcí a koz a aplikuje poznatky z obecné zootechniky ve speciálním chovu – chov ovcí a koz. Žáci se seznámí se situací chovu ovcí a koz v České republice a specifiky chovu jednotlivých druhů a kategorií. Žáci získají dovednosti související s ošetřováním ovcí a koz v komerčním nebo zájmovém chovu. Žáci budou připraveni pro složení zkoušky z profesní kvalifikace 41-109-M Zootechnik pro chov ovcí a koz nebo pro 41-046-H Chovatel a ošetřovatel ovcí a koz.

Očekávané výsledky učení

Výsledky učení vycházejí z kompetencí uvedených v profesní kvalifikaci 41-109-M Zootechnik pro chov ovcí a koz.

Žák:

- charakterizuje chov ovcí a koz v ČR
- charakterizuje vybraná ustanovení zákona na ochranu zvířat proti týrání, veterinárního zákona, zákona o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a vyhlášky č. 208/2004 Sb. o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat
- vyjmenuje evropské a národní podpory v chovu ovcí a koz a předvede použití internetových aplikací MZe (Ministerstva zemědělství) a SZIF (Státního zemědělského intervenčního fondu)
- vysvětlí zásady vedení faremní evidence
- popíše pomůcky pro označování ovcí a koz a předvede označení vybraných zvířat
- charakterizuje systémy ustájení v konvenčním a ekologickém zemědělství
- posuzuje chovné prostředí, technologie a systémy ustájení ovcí a koz
- popíše obecné zásady výživy a krmení jednotlivých kategorií ovcí a koz
- charakterizuje krmiva vhodná pro výživu ovcí a koz a určí předložená krmiva
- popíše jednotlivé pastevní systémy a údržbu pastvin
- posuzuje užitkové vlastnosti ovcí a koz
- popíše fyziologii a specifika reprodukčního cyklu ovcí a koz, popíše ukazatele reprodukce a jejich hodnocení
- popíše detekci říje, inseminaci, zjišťování březosti a biotechnologické metody používané v reprodukci ovcí a koz
- popíše fyziologický průběh jednotlivých fází porodu, vedení komplikovaného porodu
- popíše způsoby kontroly zdraví ovcí a koz a systémy prevence onemocnění u jednotlivých kategorií ovcí a koz
- vyjmenuje a charakterizuje nejčastější onemocnění ovcí a koz, popsat zásady prevence onemocnění
- charakterizuje ukazatele ovlivňující ekonomiku chovu ovcí a koz u hlavních produkčních směrů

Kompetence ve vazbě na NSK

41-109-M Zootechnik pro chov ovcí a koz:

- Charakteristika chovu ovcí a koz v ČR
- Aplikace platné legislativy v chovu ovcí a koz
- Evidence a označování ovcí a koz
- Posuzování chovného prostředí, technologie a systémů ustájení ovcí a koz
- Posuzování výživy a organizace krmení ovcí a koz
- Posuzování užitkových vlastností ovcí a koz
- Zajišťování reprodukce v chovu ovcí a koz
- Zajišťování péče o zdraví ovcí a koz

Obsah vzdělávání (rozpis učiva)

Legislativa - zákon na ochranu zvířat proti týrání, veterinární zákon, zákon o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a vyhláška č. 208/2004 Sb. o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat

Evropské a národní podpory v chovu ovcí a koz, internetové aplikace MZe (Ministerstva zemědělství) a SZIF (Státního zemědělského intervenčního fondu)

Evidence a označování ovcí a koz

Chov ovcí

- význam, domestikace, plemena
- reprodukce, odchov, chov
- ustájení, krmení a ošetřování

- pastva ovcí a vlnoznalectví
- zoohygiena a prevence chorob

Chov koz

- význam, domestikace, plemena
- reprodukce, odchov, chov
- ustájení, krmení a ošetřování
- pastva koz
- zoohygiena a prevence chorob

Ekonomika chovu ovcí a koz

Učební činnosti žáků a strategie výuky

Strategie výuky

Metody slovní:

- monologické metody (popis, vysvětlování, výklad),
- dialogické metody (rozhovor, diskuse),
- metody práce s učebnicí, knihou, odborným časopisem (např. Náš chov, Farmář)

Metody názorně demonstrační:

- pozorování zvířat
- předvádění (zvířat, činností v chovu ovcí a koz)
- demonstrace obrazů statických,
- projekce statická a dynamická

Metody praktické:

- nácvik pracovních dovedností
- žákovské laborování
- pracovní činnosti
- grafické činnosti

Učební činnosti žáků:

- pracují s atlasem plemen ovcí a koz a další odbornou literaturou a prohlížejí si fotografie
- pracují s legislativou vztahující se k chovu ovcí a koz - na internetu, seznamují se s obsahem zákonů a vyhlášek, vyhledávají zadané údaje
- získávají informace k vývoji početních stavů ovcí a koz a sestaví graf s využitím PC
- učí se vést záznamy patřící do prvotní evidence v chovech a připravují modelové podklady pro ústřední evidenci
- seznamují se s technologiemi chovu ovcí a koz na základě výkladu učitele, videí, schémat a fotografií
- v rámci skupinové výuky posuzují klady a zápory jednotlivých systémů
- na základě výkladu učitele a řízeného rozhovoru se seznamují s požadavky na výživu jednotlivých druhů a kategorií a navrhnou příklady krmných dávek pro ovce v letním a zimním období
- na základě řízeného rozhovoru si prohloubí znalosti o užitkových vlastnostech ovcí a koz a charakterizují je
- na živé ovci a koze ukazují a pojmenovávají jednotlivé části těla, uvedou hlavní masné partie
- na základě výkladu učitele a řízeného rozhovoru se seznamují s požadavky pro výkrm jehňat a kůzlat, na chov ovcí a koz
- na základě výkladu učitele a práce s literaturou získávají poznatky k přirozenému a umělému rozmnožování ovcí a koz, popíší detekci říje, inseminaci, zjišťování březosti a biotechnologické metody používané v reprodukci ovcí a koz
- zopakují si poznatky z anatomie a fyziologie a popíší specifika reprodukčního cyklu ovcí a koz, charakterizují ukazatele reprodukce a jejich hodnocení
- na základě výkladu učitele a práce s literaturou se seznámí s významem pastvy pro ovce a kozy, zopakují si, které způsoby pastvy lze praktikovat, která potřebná zařízení jsou nezbytná pro pastvu
- s využitím videa získají poznatky k stříhání ovcí, ošetření vlny a jejímu třídění do jednotlivých tříd
- podle pokynu učitele praxe nebo instruktora praktického vyučování provádí činnosti v chovu - ošetřuje zvířata, zajišťuje krmení a napájení
- pracují s aplikacemi Portálu farmáře, využívají Registr zvířat
- podle instrukcí označují ovce a kozy
- posuzují s pomocí učitele nebo zootechnika vybraný chov a zvířata v něm z pohledu pohody zvířat, kvality chovného

prostředí a použitých technologií

- v rámci skupinové výuky posuzují tělesnou kondici a zdravotní stav vybraných zvířat, se spolužáky navrhnou příslušná zooveterinární opatření
- počítají obrát stáda na modelových příkladech
- na základě dokumentace posuzují úroveň užitkovosti v chovu, ve kterém probíhá praxe
- v rámci skupinové výuky na praxi navrhnou způsoby pastvy, stanovují spotřebu pastevního porostu v závislosti na způsobu pastvy, navrhnou potřebná pastevní zařízení, provádějí údržbu pastvin
- počítají konkrétní krmné dávky pro zvolenou kategorii ovcí a koz s ohledem na požadovanou užitkovost
- zpracují referát shrnující zásady plemenářské práce ve stádech ovcí a koz - selekce, kontrola užitkovosti, přípařovací plán, dědičnost jednotlivých užitkových vlastností
- pracují s výsledky kontroly užitkovosti ovcí a koz, charakterizují zásady výběru plemenných beranů a kozlů z katalogu nákupního trhu dle chovných cílů ve stádě
- zpracují strukturu nákladů na krmný den nebo jednotku produkce u jednotlivých kategorií ovcí a koz a podíl jednotlivých nákladových položek
- popisují ukazatele ovlivňující ekonomiku chovu ovcí a koz u hlavních produkčních směrů

Zařazení do učebního plánu, ročník

Doporučuje se modul zařadit do třetího nebo čtvrtého ročníku. V případě předmětového uspořádání ŠVP se doporučuje zařazení do vyučovacího předmětu zaměřeného na chov zvířat a do předmětu praxe, případně odborný výcvik (v případě výuky v oboru vzdělání kategorie H).

VÝSTUPNÍ ČÁST

Způsob ověřování dosažených výsledků

- Písemné a ústní zkoušení
- Praktické zkoušení zvládnutí činností v chovu ovcí a koz

Ověřování probíhá ústně a písemně v rámci teoretické výuky ve vyučovacím předmětu chov zvířat. Hodnoceno je využívání odborné terminologie, odborná správnost odpovědí a schopnost aplikace poznatků z anatomie a fyziologie, obecné zootechniky a ekonomiky. V rámci výuky odborné praxe (nebo odborného výcviku v případě oboru vzdělání kategorie H) jsou ověřovány především praktické dovednosti formou praktického předvedení žáky. Důraz je kladen na odbornou správnost, samostatnost a správné zacházení se zvířaty v souladu se zásadami welfare.

Kritéria hodnocení

Kritéria hodnocení pro ověřování v rámci teoretické výuky:

Žák:

- rozpozná a charakterizuje základní plemena ovcí a koz
- popíše současný vývoj početního stavu ovcí a koz
- vysvětlí, které záznamy patří do prvotní evidence v chovech
- specifikuje požadavky pro chov ovcí
- specifikuje požadavky pro chov koz
- popíše anatomii trávicí soustavy a fyziologii trávení přežvýkavců
- vyjmenuje používaná krmiva pro jednotlivé kategorie
- stanoví orientační spotřebu krmiva a vody pro zadanou kategorii na kus a den
- charakterizuje užitkové vlastnosti ovcí a koz (dojivost, přírůstek, produkce vlny) a uvede způsoby jejich hodnocení
- uvede pro jednotlivé druhy vhodné poměry samic k samcům při přirozené plemenitbě
- uvede dobu pohlavní dospělosti, chovatelské a tělesné dospělosti, délku říje, projevy říje, délku březosti a porody jednotlivých druhů
- popíše příznaky základních nemocí ovcí a koz a navrhne způsoby prevence
- vysvětlí preventivní opatření proti zavlečení nákaz do chovu
- popíše ukazatele ovlivňující ekonomiku chovu ovcí a koz

Kritéria hodnocení pro ověřování v rámci praktické výuky:

- předvede vedení podkladů pro ústřední evidenci ovcí a koz
- posoudí chovné prostředí a technologie chovu ovcí a koz v daném chovu a navrhne opatření ke zlepšení podmínek

chovu

- zkontroluje funkčnost krmítek a napáječek v hale
- vysvětlí zásady správné manipulace se zvířaty a předvede manipulaci s ovci a kozami (včetně mláďat)
- provede údržbu a případně drobné opravy zařízení v určeném chovu
- stanoví orientační spotřebu krmiva a vody pro zadanou kategorii na kus a den
- posoudí exteriér předložených kusů s ohledem na jejich užitkovost
- posoudí zdravotní stav zvířat, rozpozná příznaky onemocnění
- zkontroluje (senzoricky) kvalitu krmiva a vody
- vysvětlí zásady při stříhání ovcí, ošetření a hodnocení vlny
- zhodnotí kvalitu pastvy, navrhne způsoby pastvy, stanoví spotřebu pastevního porostu v závislosti na způsobu pastvy, vysvětlí potřebná pastevní zařízení

Podmínkou pro splnění modulu je úspěšnost minimálně 50%. Plnění jednotlivých kritérií je možné zaznamenávat do portfolia žáka.

Doporučená literatura

STUPKA, Roman a kol. Chov zvířat. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Powerprint, 2013. 289 s. ISBN 978-80-87415-66-5

MIŠKOVSKÝ, Zdeněk a kol.: Chov zvířat 2: učebnice pro střední zemědělské školy. Vyd. 1. Praha: Credit, 1995. ISBN 80-901645-4-4.

VEJČÍK, Antonín a Petra PEŠINOVÁ. Chov ovcí a koz. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2012. ISBN 978-80-7394-346-2.

MALÁ, Gabriela. Chov dojných ovcí - zásady správné chovatelské praxe: certifikovaná metodika. Praha: Výzkumný ústav živočišné výroby, 2011. ISBN 978-80-7403-088-8.

MALÁ, Gabriela, Pavel NOVÁK, Josef KNÍŽEK a David PROCHÁZKA. Stájový chov koz - zásady správné chovatelské praxe. Praha: Výzkumný ústav živočišné výroby, 2017. ISBN 978-80-7403-184-7.

FANTOVÁ, Milena. Chov koz. 4. vydání. Praha: ve spolupráci se Svazem chovatelů ovcí a koz, z.s. vydalo nakladatelství Brázda, 2015. ISBN 978-80-209-0410-2.

Šlechtitelské programy pro chov ovcí a koz. Brno: Svaz chovatelů ovcí a koz Česká republika, [2017].

HAUS, Kai. Úspěšný chov ovcí: v souladu s přírodou a s ohledem na potřeby druhu. Přeložil Anna ŠTORKÁNOVÁ. Líbeznice: Víkend, 2019. ISBN 978-80-7433-257-9.

Poznámky

Obsahové upřesnění

OV NSK - Odborné vzdělávání ve vztahu k NSK

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeňka Szebestová. [Creative Commons CC BY SA 4.0](#) – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.